

Sept 2011
No. 61

SPEJLET *ET TILBAGEBLIK*

**Østervrå Lokalhistoriske
Forening**

Minder fra barndommen i en husmandsfamilie i 1920'ernes og 30'ernes Vendsyssel.

Brødrene Poul Karlsen, Østervrå, og Egon Karlsen, Sæsing, fortæller om deres liv til Margit Brandt i Nordjyske billeder.

Poul: Vi er henholdsvis nr. 9 og 11 af en børneflokk på 12, og nr. 10 er vores søster Nanny.

Det var jo sådan i vores hjem, at foråret ikke var kommet, hvis ikke den lille var født. Men vi havde sådan set en god barndom. Vi havde en dygtig far, som var dygtig til sit landbrug, og når han manglede lidt penge, var han god til at handle med heste. Når der var marked et sted, havde vi altid fået os en anden hest eller to tre stykker, for så havde han været ude. Hvis han manglede en hundredekroneseddel, vidste han, at han måtte til marked. Han prangede jo med hestene flere gange, inden han måske nåede at få den hundredekroneseddel ekstra i tegnebogen, men sådan skete det.

Egon, Nanny og jeg blev født i Hedelund, som ligger imellem Sæsing og Østervrå, et lille husmandssted, som stadigvæk eksisterer.

Så flyttede vi derfra til Øster Ratisodde, måske en lille kilometer i luftlinie fra Hedelund. Den gård havde en onkel haft, som ikke kunne klare det, og vores far havde kautioneret for ham. Derfor solgte han Hedelund og købte Ratisodde og fik den overtaget på en eller anden måde. Det er den tid, jeg bedst kan huske, for jeg var kun 3-4 år, da vi flyttede.

Her kom jeg ud for en ulykke, da jeg nok var i nærheden af 4 år. Der stod en gryde med kogende vand på primussen, og så skulle jeg selvfølgelig hen og prøve at pumpe primussen. Der var ingen i køkkenet ud over mig, og så var der sådan en kant på de gamle komfurer, som jeg stod op på, da jeg ikke rigtig kunne nå.

Pludselig skred min fod ned, og da jeg holdt i primussen, tog jeg den med mig i faldet. Vandet kom ned over mig, og det har jeg stadig mærker af i dag. Det var så stor en forbrænding, at lægen sagde til mine forældre, at det ikke kunne hjælpe noget at køre mig på sygehuset. Jeg døde alligevel.

Det gjorde jeg så ikke, men jeg var dog meget svag. Det kan jeg selv huske. Jeg ved ikke, hvor længe jeg lå i sengen, men jeg kan huske, at min tante kom hver dag for at hjælpe min mor med at gøre sårene rene og lægge ny forbindelse på dem, og det græd jeg meget over, for det gjorde ondt. Da jeg kom op af sengen igen, satte de mig i en barnestol med puder til alle sider, for jeg var helt slap. Sådan var det dengang.

Da jeg blev frisk igen, og det var i hvert fald, før jeg begyndte i skolen – jeg var nok 6 år – kom jeg en dag ud til min far, der var ved at skære hakkelse til hestene. I hakkelsesmaskinen var der en aksel, der gik langt ud fra remskiven. Jeg syntes, det var så dejligt at tage fat i den, for den kunne løbe rundt inde i hånden, men så fik den pludselig fat i min trøje, som jeg prøvede at rykke i, indtil jeg ikke husker mere.

Min far kunne ikke rigtig forstå, at ilæggerbrættet til tærskemaskinen begyndte at løfte sig for hver gang jeg kørte rundt, og så måtte han jo hen og have møllen sejlet af. Under dette var jeg fuldstændig væk. Men da jeg kom til mig selv, lå jeg henne i en dyng halm - uden tøj på, og ved siden af sad min far på knæene. Derefter rullede han hele tøjbylten sammen og gav mig den under armen, så jeg kunne gå ind til mor. Han havde selvfølgelig været meget spændt på, om jeg kom til live igen, og så syntes han, det var bedst, jeg selv gik ind til mor, så hun kunne se, jeg var i live.

Jeg var ikke kommet noget til. Mit tøj var blevet trukket helt op om halsen på mig, så jeg ikke kunne få luft. Det var derfor heldigt, at min bagende løftede ilæggerbrættet hver gang, jeg kørte en tur rundt. Far opdagede det heldigvis og var hurtig til at gribe ind.

Alt dette kan Egon ikke huske. Der er jo tre år imellem os.

Egon: Det første jeg husker fra hjemmet i Ratisodde var, da vores mor døde. Vi små var ikke med til begravelsen, men gården ligger ikke så langt fra vejen. Da den pige, der skulle kigge efter os, så rustvognen, sagde hun: "Dernede er mor". Rustvognen, der var et hestekøretøj, holdt neden for gården i ærbødighed, og det var, som om den så op mod hjemmet.

Og så husker jeg, at gården brændte året efter. Far var ikke hjemme.

Der var stråtag på huset, og det stormede meget. Da det var vaskedag, udviklede der sig en skorstensbrand, der tændte ild på huset.

Poul sad inde i stuen. Han var begyndt at gå i skole og var ved at lære på sin lektie. Så kom vaskekonen ind og råbte: Nu må du ud, for huset brænder, og så blev vi børn sat på række henne ved pilehækken, og vi skulle endelig holde os fra ilden og fra huset.

Der var jo Falckstation i Østervrå, og far var på vej hjem, da brandbilen holdt ud for ham, og en af brandfolkene sagde til ham: "Du bliver nødt til at køre med, for din gård brænder"! Det var jo noget af en overraskelse.

Vi flyttede fra Ratisodde på min 6årsfødselsdag i 1932, som var en stor dag for mig, fordi jeg havde fødselsdag. Da de nye ejere flyttede ind, gav de mig en hel krone. Det var mange penge dengang, og det var de første penge, som virkelig betød noget for mig.

Poul: Jeg husker også, at det brændte, og jeg husker, at vi byggede det nye og ligeledes, at Kingo og jeg boede i det eneste værelse, der var oppe på loftet, resten var bare loft, hvor der også blev lagt korn ind. Det gjorde man jo dengang.

Når vi sommetider trængte til at komme af med noget vand, tisede vi ind i den kakkellovn, der var deroppe, men det duede ikke rigtigt, for askeskuffen blev jo fyldt. Det gik ikke, men så fandt vi på at sidde på knæ

oppe i vinduet og tisse ud af det. I den efterfølgende tid undrede far sig, for han kunne ikke forstå, at trappen altid var våd, hvor tørt vejret end var. En dag, da Kingo sad i vinduet, kom far ud i det samme, og så opdagede han jo, hvorfor trappen altid var våd, og så var den spøg forbi.

Fra Ratisodde flyttede vi midlertidigt ind hos en enke i Sæsing. Hun fik en stue, mens far og vi andre fik resten af huset.

Det er ikke til at forstå, at der kunne være så mange i det lille hus, men det var også en nødsituation. Vi skulle jo hurtigt ud fra Ratisodde, som far forlod med 500 kr. på lommen. Far blev derfor kun i Sæsing i nogle få måneder, indtil han købte et stort hus i Tårs. Det havde tidligere tilhørt læge Sørensen, der også havde bygget det og nu var læge i Østervrå. Det var et dejligt hus.

Egon: Jeg har en ting, jeg kan fortælle om dengang, vi flyttede til Tårs, hvor far havde købt et hus, der havde det dejlige navn, Solhøj. Som jeg har nævnt før, var jeg meget ked af at komme i skole. Der var altid vrøvl om morgenen, når jeg skulle i skole. Vi var nu nået hen omkring december, og så sagde far, han var jo forretningsmand: ”Egon, vi skal flytte til Tårs. Kan vi lave en handel? Kan vi sige, at du bliver fri for at komme i skole, indtil vi kommer til Tårs efter jul, og så skal der ikke være spor vrøvl mere?” Det gav vi hinanden håndslag på, ligesom når man handler med en hest, og vi overholdt overenskomsten begge to. Jeg gik i skole i Tårs og lavede ikke spor vrøvl, og for øvrigt er jeg nok den af mine søskende, der var allermost glad for at gå i skole.

Grunden til, at jeg hidtil havde været så ked af at skulle i skole, var, at jeg følte, det var en tvang. Jeg var selvfølgelig ikke moden som syvårig. Men jeg blev så glad for det.

Poul: Vi kom fra et godt hjem, men det var egentlig ikke et religiøst hjem. Egon og jeg kender jo ikke meget til vores mor. Hun var religiøs, men det var vores far ikke. Han sagde, at han ikke troede på noget. Det var hans indstilling til det. Efter mors død kom vi aldrig i kirke, men vi kom til juletræ i baptisternes kirke nogle enkelte gange, og før mor døde kom vi af og til i søndagsskole. Politisk var min far nok socialist, men han havde en vældig omsorg for mennesker, som var i nød, selv om han aldrig havde haft mange penge selv. Der var engang nogen, der flyttede ind i et hus i Sæsing. De havde ingenting - hverken bide eller brænde, og så sagde far: Her er 5 kr., Poul. Kan du ikke køre op og give dem pengene? Sådan var det. Der er nok aldrig nogen sinde nogen, der er kommet til min far uden at få hjælp, hvis det var nødvendigt, og han har hjulpet mange. Han var vældig rundhåndet på den måde, og så havde han jo også den gode evne, at han ved en handel kunne lave nogle penge igen.

Da vi kom fra gården havde vi det meget småt om vinteren, men far havde noget tørvejord oppe i Morild enge, hvor han gravede tørv om sommeren, så han tjente jo penge der. Vi børn gjorde tørvene i stand, så om sommeren kom der penge ind, og så kunne vi få en gris i saltkarret, og vi kunne få kartofler og tørv ind, og så var vi jo helt godt kørende for vinteren. Så var det jo kun lige lidt mælk og sukker og den slags, der skulle til. Der var jo ikke så store fordringer, dengang vi var børn.

Efter mors død gik den ældste søster, Nora, ind og var mor for os små, og hun var hjemme i 7 år indtil 1937, hvor hun blev gift.

Egon: Hjemmet var ikke religiøst, men der er altid blevet sunget meget i vort hjem, danske sange, og da de store børn begyndte at gå til fester, kom de jo også med de sidste nye dansemelodier. De eneste salmebøger, vi havde derhjemme, som jeg husker, var baptisternes salmebog og en almindelig kirkesalmebog.

Det har nok ligget til os det der med sang og musik, og mine søskende sad jo og skrev sangene af, og jeg tror, der stadigvæk eksisterer sådan en bog i familien. Det er en blandet landhandel. Der er lige fra religiøse sange til Vupti Gine - sådan noget i den retning. De ældste søskende var ude at tjene, og når de var hjemme om søndagen, kom de også hjem med piger, og så dansede vi lidt.

Vi sang, og der blev danset, så vi små glædede os til søndagen.

Poul: Der var jo en kommis oppe i Sæsing købmandshandel, som havde en af den slags grammofoner, man havde dengang, og vores bror var gårdskarl hos købmanden. Kommisen kom ned til os om aftenen, og grammofonen blev trukket op, og der kom jo et vældigt liv i den, når den skrattede, så det var meget, meget spændende. Han havde de sidste schlagere, så dem lærte vi på den måde. Men vi sang også mange religiøse sange i vort hjem, og det glædede far sig over. Han troede ikke selv, men han var ikke imod. Det kan man ikke sige, han var. Der var en sang, han altid ville have, vi skulle synge, og det var: Det koster ej for megen strid en himmelsindet, kristen sjæl at blive (eller være). Den var han altid meget glad for.

Engang da han var indlagt på sygehuset for noget indeklemt brok, var vi oppe og besøge ham, og så sagde jeg: ”Skal vi synge den, far?” Han lå ene på stuen, og det ville han gerne. Vi sang, og jeg kan se ham for mig endnu, hvor glad han var, fordi vi sang den.

Egon: Det var et hjem, hvor der var glæde, men selvfølgelig var det de store søskende, der skabte al den glæde for os. Når de om søndagen kom hjem, havde de jo lidt med til os, og det er noget af det, man husker, og som man satte pris på. Det var jo også sådan, at manglede vi et eller andet, hjalp de. Man forstår det jo ikke, men det drejede sig om sammenhold, fordi de fik ikke ret meget i løn ude på landet. Alligevel var der altid lidt overskud til os små. Et par nye gummistøvler, en flødebolle eller en femøres kage.

I min barndom begyndte tomater at komme frem, og der var en gartner i Sæsing, som havde bygget et drivhus. Han solgte en pose tomater for nogle øre, og jeg kan huske, at vi om søndagen godt kunne blive sendt op to gange for at hente tomater, men det er klart, at det jo ikke var fars penge, men de unges penge, der klarede det. Vi spiste vist tomaterne, som man spiser æbler. Jeg husker ikke, vi spiste dem som pålæg.

Poul: Nora, der førte hus for os efter mors død, og som havde taget den tørv i mange år, var blevet gift og

boede i Tårs.

Egon: Man kan måske undre sig over, at Nora tog den store opgave på sig, men jeg kan forestille mig, at det var, fordi hun havde en dreng på samme alder som mig. Der er kun to dages forskel. Jeg er født 2. oktober 1926, og min ældste søsters dreng den 4. oktober. Mor og datter lå i barselsseng samtidig, så jeg var kun to dage gammel, da jeg blev onkel første gang. På den måde fik jeg næsten en tvillingebror. Svend var åndsvag og næsten blind, og vi var alle meget knyttet til ham, men nok specielt jeg.

Indtil skolealderen tænkte jeg ikke rigtigt over det, men da jeg skulle i skole, hvad jeg for øvrigt var meget ked af, begyndte jeg jo ligesom at se, at der var en forskel.

Det gjorde mig forfærdelig ondt, da han kom hjemmefra, for da min søster blev gift, kom han ind under for sorgen og har været der lige siden.

Poul: Vi har stadig forbindelse til ham, og vi ser ham jævnligt.

Egon: Der er vist ikke to måneder imellem, at jeg besøger ham.

I 1937 skete der en forandring i vort hjem, da far flyttede til et hus i Sæsing, som han havde haft i mange år. Jeg arbejdede i et gartneri i Tårs, så jeg blev i byen og boede lidt hos min bror og lidt hos min søster.

Grunden til, at far flyttede fra Tårs til Sæsing i 1937, var, at vores bror, som var mellem 9 og 10 år, kom ulykkeligt af dage i en vindmølle, der trak en dynamo til elværket i Tårs. Der var godt nok et træhus omkring den, men det var efterhånden så mange år, siden det var sat op, så det var råddent. Selv om døren var lukket, var der mange åbninger, hvor man kunne gå ind. Indenfor var der en remskive, som man kunne stå op på og få en dejlig karruseltur. Det har vi alle sammen prøvet, men den dag har han været alene derinde. Et eller andet må have taget fat i hans tøj, så han ikke kunne komme derfra, og på den måde blev han slynget omkring, hvorved han slog hovedet imod gitteret og blev slået ihjel. Det var meget, meget trist.

Hurtigt derefter flyttede min far sammen med Egon og Nanny til Sæsing. Han kunne ikke mere lide at bo i Tårs, for han kunne ikke sove, når han hørte vindmotoren. Nanny var der kun et halvt år, til hun skulle ud at tjene, men Egon var der, fra han var 11, til han var 14.

Vi sørgede alle meget over Anker. Jeg tænkte så meget på det, fordi jeg i bibelhistorie i skolen havde hørt, at Jesus kunne opvække døde, så jeg sagde til Gud, at han da også måtte kunne vække vores Anker op. Vi kunne ikke undvære ham. Den tro havde jeg fra skolen.

Jeg kan huske det ligeså tydeligt som i dag, at når jeg gik og arbejdede i gartneriet, sagde jeg det til Gud. Det gjorde jeg mange gange, men det blev jo ikke sådan, som jeg ønskede det. Anker måtte begraves.

Egon: Nu nævnte Poul det med far. Der var ingen, der gik forgæves til ham. Da min lillebror var blevet slået ihjel, og vi skulle flytte, var det ikke et problem med at få et sted at flytte hen, for far havde et hus i Sæsing, som han havde haft i mange år, og det skyldtes, at min morfar og mormor engang var sådan stillet, at de ikke havde nogen steder at bo. Hvad gjorde far så? Jeg ved ikke, hvordan han klarede det, men han købte et hus til dem.

Da min mormor døde, og min morfar var flyttet op til en datter, havde min far derfor et hus, vi kunne flytte ind i.

Far havde en evne til at kunne klare tingene. Man tænker ikke så meget over det som barn, men som voksen tænker man jo på, at han ved mors død stod med en flok børn og tillige min søsters dreng. Ingen kone. Det var en svær situation for min far, og det må man sige. Han har klaret det til og på alle måder.

Poul: Det hus, vi flyttede ned til, havde ikke elektrisk lys, men det fik far lagt ind for 75 kr. Og jeg ser ham endnu, som han sad derhenne i divanen og kiggede op på lyset fra skærmen i loftet i lang, lang tid. Det var så fantastisk, at vi havde fået elektrisk lys, for der var kun petroleumslamper i huset, da vi flyttede ind. Nu kunne det lys blive ved med at brænde, uden at der skulle fyldes petroleum på lampen.

Det var ikke helt forbi med landbruget, for far havde stadigvæk de her fire tdr. land tørvejord, og det var jo godt her i krigsårene. Han blev ved med at skære tørv om sommeren, og det gjorde, at vi havde det ret fornuftigt efter den tids målestok. Det var hårdt at komme igennem vinteren, men om sommeren kom der penge ind. Han skar tørv, der blev kørt rundt til de forskellige, der skulle have tørvene, og det gav jo penge, og vi havde jo også selv tørv på den måde. Det havde meget at sige, at vi ikke skulle ud at købe brændsel for vinteren.

Om sommeren sørgede han altid for, at vi fik dyrket nogle kartofler, så der var et par tønder kartofler i kælderen, og vi fik en gris i saltkarret, så når alt det var gjort inden jul, kunne vi gå vinteren i møde. Far havde altid noget at lave. Så kunne han slå lidt sten for kommunen til 12 kr. om ugen. Det var jo ikke mange penge, der kom ud af det, men det kunne klare de udgifter, der var.

Og det har også betydet noget, at han havde nogle børn, han kunne få som hjælpere til de forskellige ting.

Vi børn havde helt fra vi var ganske små lært, at vi skulle arbejde og hjælpe til, og det har jeg været min far meget taknemmelig for.

Når jeg skulle feje inde i kostalden, da vi havde landbruget, skulle det somme tider gå stærkt, for jeg ville jo gerne ud at lege igen, men så kom far ud og hentede mig, fordi ind mod svinestien, skulle man have kosten vendt om for at få det hele med. Det kunne han meget nemt have gjort selv, men han hentede mig, fordi jeg skulle lære at gøre det, og det har jeg lært, så jeg kan nok feje derinde nu. Jeg har også lært mine børn det. Mange ting kunne han meget lettere have gjort selv, men han hentede os, fordi vi skulle lære det, og det er den største gave, jeg har fået af min far, at lære at arbejde og holde ud.

Han har aldrig nogensinde slået os, men vi havde respekt for ham. Når han sad inde om aftenen og læste

avis, og vi så blev for urolige, var det nok, at han lige tog avisen lidt væk og kiggede hen i hjørnet, hvor vi var. Så vidste vi nok, hvad han mente med det og blev lidt mere stille igen.

Han kunne styre os med et blik. Jeg ved egentlig ikke, hvad der var sket, hvis vi havde gået ham imod. Det gjorde vi bare ikke, og han har aldrig nogensinde slået nogen af os.

Egon: Nej, der var ingen korporlig afstraffelse i vort hjem, så på den måde var det også et lidt anderledes hjem på en tid, hvor det ikke var ualmindeligt at børn kunne få nogle dask derhjemme.

Vi havde altid høns derhjemme, selv om vi boede i hus, og vi havde også mange gange en gris, der blev fedet op og slagtet til jul. Far havde jo hele tiden haft jord. Mens far boede i Sæsing, købte han på sine gamle dage noget højmark fra destruktionsanstalten i Sæsing. Det var rigtig markjord i modsætning til mosejorden. Der var nok en tre fire tdr. land, og der havde han en ko, som han malkede, og den mælk, de ikke selv brugte, leverede han til mejeriet. Det blev også til lidt korn, som blev høstet, og så var der til høns og til gris.

Far var så selvhjulpen. Han kunne mure, han kunne tømre, han kunne handle, ja, han kunne det hele.

Poul: Da han blev ældre og stadig havde den jord, døjede han med at få kræfter til at passe det hele. Når roerne skulle høstes, skulle vi komme alle sammen, og det gjorde vi jo også. Han havde lagt det hele til rette. Han gravede og lavede en kule til kålroerne, så den var klar. Så kom vi alle sammen, børn og svigerbørn og efter 1½-2 timer var roerne høstet og kørt hjem. Det kunne han ikke rigtigt lide. Han syntes, det var for hurtigt at få hans mark høstet.

Egon: Men der var så et barnebarn på en 12-13 år. Han skulle også med, så han bandt en greb på sin cykel, og den ville han så stikke roerne op i vognen med, men da han kom derhen, fik han noget andet at vide. Far skulle ikke have noget prikket i sine roer. Så kunne de ikke holde. Men drengen skulle bøje sig ned og tage dem op med hænderne og så smide dem i vognen. Sådant blev det. Både børn og voksne fulgte hans råd. Toppen blev hugget af med en almindelig roekniv. Var der så taget for meget af roen, klagede han også. Var der for lidt eller for meget top, var det jo gået for stærkt. Det er de minder, vi har fra hans helt gamle dage. Vi glædede os til den dag, og bedste, som vi kaldte vores stedmor, lavede kaffe til os, som vi skulle have, når vi var færdige.

Egon: Ja, det var en festdag, når vi skulle hjem og høste.

Fars anden kone var religiøst indstillet. Hun ville meget gerne have sang og salmesang, og så sang vi jo Jeppe Aakjærs: Nu er det længe siden ... den kære rug kom ind. Den skulle synges ved den lejlighed, og det kunne ikke altid gøre det med én gang. Og så var høsten kommet i hus.

Interviewer: Når I har været sådan to udøbte børn, faktisk hedninge må man jo sige, har I jo på den måde også skilt jer meget ud fra de kammerater, I har gået i klasse sammen med. Fik I aldrig at høre for, at I også på den måde var anderledes?

Poul: Jeg kan ikke huske andet, end jeg var meget respekteret af mine kammerater i skolen. Der var dog lige dengang, jeg flyttede fra Sæsing til Tårs skole. Sæsing skole var jo en rigtig bondeskole, mens Tårs skole var en byskole. Jeg kom i mine træsko, og de var spidsnæsede, som de var dengang. De var gode til at glide på is med på legepladsen, fordi de var ringskoede. Derfor var jeg bedre til det end de andre. Det skulle jeg have lidt for, det kan jeg godt huske, men det var jo kun i den første tid, og da jeg fik de rigtige franske træsko, som de andre havde, var det slut med bemærkningerne. Det var bare en kort tid, men selvfølgelig var der jo konfirmationstiden, hvor de andre blev konfirmeret og fik gaver og holdt fester. Det har vi aldrig oplevet. Der blev heller ikke som nu fejret 14års fødselsdage, men vores søskende kom jo hjem, når vi fyldte 14, og jeg kan huske, jeg fik et lommeur af dem.

Egon: Jeg fik også et lommeur på min 14års fødselsdag, og det har jeg haft indtil for fire år siden. Da havde vi indbrud i vort hjem, hvor alt det, der havde med sølv og guld at gøre, var væk og blandt andet også mit lommeur. Min søde kone har selvfølgelig givet mig et andet, men det er klart, det var jo ikke det, som mine søskende havde givet mig.

Poul: Vi var nødt til at have et ur, når vi fyldte 14, for vi skulle ud at tjene, og ellers kunne vi ikke passe klokken. Vi skulle jo rykke ud om morgenen, når den tid var, og vi skulle holde, når den tid var om aftenen, så det var nødvendigt med et ur.

Der er ingen af os, der har været hjemme efter, at vi var blevet 14 år ja, endda før. Jeg har været ude at tjene, siden jeg var 11 år, men jeg var hjemme om natten. Når jeg kom fra skole, skulle jeg på arbejde. Det var i et gartneri, der lå lige ved siden af, hvor min søster senere blev gift med gartneren.

Egon: Jeg har ikke været ude at arbejde, før jeg var 14 år, men selvfølgelig har jeg haft min tørm med tørvne derhjemme, og så tjente jeg lidt penge henne på børstenbinderiet i Sæsing fra jeg var 11-12 år. Det var ikke sådan penge til at opretholde hjemmet. De var til fornøjelse.

Engang havde det været et ret stort børstenbinderi. Der var mange blinde, der arbejdede der. Ejeren var egentlig fra Himmerland, men så blev han stukket i det ene øje af et strå, og det øje blev han blind på, og det gik desværre også over på det andet øje. Så kom han i lære på de blindes børstenbinderi i Brønderslev.

Børstenbinderen i Brønderslev var Syvende dages adventist. I børstenbinderiet var der også en tjenestepige, der ligeledes var Syvende dages adventist. De blev gode venner og blev gift, og da han så var færdig som børstenbinder, flyttede de til Sæsing, hvor de købte et hus. Der lavede de et børstenbinderi, hvor de havde flere blinde svende til at hjælpe sig, og de kørte rundt i hele Vendsyssel i bil og solgte deres koste og børster, og hvad de ellers havde.

Interviewer: Kunne de virkelig leve af det?

Poul: Som blind fik de nok lidt invaliderente, men de kunne jo tjene lidt ved siden af til at forskønne livet lidt mere med, og så havde de også lidt at få tiden til at gå med og noget at gøre. Det er jo også noget værd. Her lærte vi som børn at binde børster, men livet i børstenbinderiet fik også en afgørende betydning for vort liv.

Afskrevet og redigeret af Karen Baier.